

G I G

Magdalena Bemke-Świtilnik
Główny Instytut Górnictwa

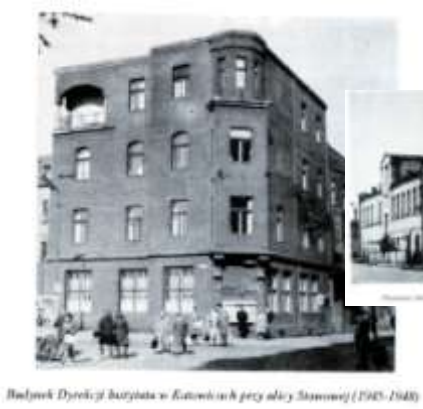
***Zarządzanie gromadzeniem źródeł
informacji na przykładzie Biblioteki
Naukowej Głównego Instytutu
Górnictwa***

CZŁOWIEK – PRZEMYSŁ – ŚRODOWISKO

Plan wystąpienia

- ▶ **Główny Instytut Górnictwa i Biblioteka Naukowa**
  - **historia i terażniejszość**
    - Historyczny aspekt gromadzenia źródeł informacji
    - Biblioteka Naukowa GIG jako komórka organizacyjna Centrum Szkoleniowo-Informacyjnego
    - Podstawa prawna funkcjonowania Biblioteki
- ▶ **Zintegrowany System Zarządzania jako narzędzie wspomagające proces zarządzania gromadzeniem źródeł informacji w Bibliotece Naukowej GIG**
  - Cel wdrożenia, struktura i zgodność z wymaganiami norm Zintegrowanego Systemu Zarządzania
  - Gromadzenie źródeł informacji w ujęciu procesowym
  - Struktura dokumentacji systemowej Zintegrowanego Systemu Zarządzania
  - Ewaluacja procesu gromadzenia źródeł informacji
- ▶ **Gromadzenie źródeł informacji**
  - Aspekt formalny gromadzenia źródeł informacji – typologia i stan ilościowy zbiorów Biblioteki Naukowej GIG
  - Kryterium tematyczne gromadzenia źródeł informacji (wspomaganie działalności naukowo-badawczej Instytutu, języki informacyjno-wyszukiwawcze wykorzystywane w ocenie treści i przydatności źródeł)
  - Kryterium gromadzenia „na żądanie”

Główny Instytut Górnictwa i Biblioteka Naukowa

Historia i teraźniejszość

Z kart historii Instytutu i Biblioteki. Historyczny aspekt gromadzenia źródeł informacji

- ▶ **1925 r.** Kopalnia Doświadczalna „Barbara” [5]
- ▶ **1945 r.** Powołanie Instytutu Naukowo-Badawczego Przemysłu Węglowego [5] i organizowanie Biblioteki Przemysłu Węglowego – proces gromadzenia źródeł informacji o charakterze przypadkowym [1; 2; 6; 7]
- ▶ **1948 r.** Instytut Węglowy w strukturze Głównego Instytutu Paliw Naturalnych [6]; Trend ilościowy gromadzenie źródeł informacji w Bibliotece [10]
- ▶ **1950 r.** Główny Instytut Górnictwa [11]; Biblioteka otrzymuje status biblioteki naukowej [2]
- ▶ **1953 r.** Biblioteka Naukowa GIG jako biblioteka branżowa dla całego resortu górnictwa [6; 7]

NACZELNY DYREKTOR

**ZASTĘPCA NACZELNEGO
DYREKTORA DS.
BADAŃ I WDROŻEŃ**

**CENTRUM
SZKOLENIOWO - INFORMACYJNE**

Aktualnie Biblioteka Naukowa GIG jest komórką organizacyjną Centrum Szkoleniowo-Informacyjnego i w strukturze GIG należy do pionu badań i wdrożeń.

Zespół Edukacji i Szkoleń

Biblioteka Naukowa

Zespół Usług Patentowych i Normalizacyjnych oraz Biuro Tłumaczeń

Zespół Wydawnictw i Usług Poligraficznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie schematu organizacyjnego GIG na dzień 1 sierpnia 2010 r. [9].

Podstawę funkcjonowania Biblioteki Naukowej GIG regulują następujące akty prawne:

- ▶ **Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (z późniejszymi zmianami)**
- ▶ **Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych**
- ▶ **Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (z późniejszymi zmianami)**
- ▶ **Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (z późniejszymi zmianami)**
- ▶ **Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych.**

Zintegrowany System Zarządzania

*Narzędzie wspomagające gromadzenie
źródeł informacji w Bibliotece Naukowej
Głównego Instytutu Górnictwa*

Wspomaganie gromadzenia źródeł informacji w Bibliotece Naukowej GIG (1)

- ▶ **Cel wdrożenia Zintegrowanego Systemu Zarządzania** - Poprawa jakości wykonywanych prac oraz ich zgodności z obowiązującymi wymaganiami prawnymi [8].

- ▶ **Na Zintegrowany System Zarządzania składają się następujące podsystemy zgodne z wymaganiami norm:**
  - System zarządzania jakością, zgodny z normą **PN-EN ISO 9001:2009**
  - System zarządzania środowiskowego, zgodny z normą **PN-EN ISO 14001:2005**
  - System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, zgodny z normą **PN-N-18001:2004**

- ▶ **Certyfikat potwierdzający zgodność z wymaganiami wskazanych norm** - **Certyfikat nr JBS-54/5/2009**, wydany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. w dniu 16.06.2009

Wspomaganie gromadzenia źródeł informacji w Bibliotece Naukowej GIG (2)

Gromadzenie źródeł informacji w ujęciu procesowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [9].

Wspomaganie gromadzenia źródeł informacji w Bibliotece Naukowej GIG (3)

Struktura dokumentacji systemowej Zintegrowanego Systemu Zarządzania w zakresie gromadzenia źródeł informacji:

▶ **Proces**

- Gromadzenie i udostępnianie informacji naukowo-technicznej

▶ **Procedury**

- Informacja Naukowo-Techniczna
- Nadzór nad komputerowymi bazami danych

▶ **Instrukcje:**

- Wymiana międzybiblioteczna (w kraju i za granicą)
- Gromadzenie i przechowywanie zbiorów specjalnych (patentów, dokumentacji prac naukowo-badawczych) oraz nadzorowanie zbioru norm niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania Instytutu
- Gromadzenie, uzupełnianie i opracowywanie zbioru książek
- Gromadzenie, uzupełnianie i opracowywanie zbioru czasopism naukowo-technicznych (krajowych i zagranicznych)
- Gromadzenie i aktualizacja danych w komputerowych bazach Biblioteki Naukowej GIG

Wspomaganie gromadzenia źródeł informacji w Bibliotece Naukowej GIG (4)

Ewaluacja procesu gromadzenia i udostępniania informacji naukowo-technicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [9].

Gromadzenie źródeł informacji

*Biblioteka jako wsparcie merytoryczne
środowiska naukowego*

Aspekt formalny gromadzenia źródeł informacji – typologia i stan ilościowy zbiorów w Bibliotece Naukowej GIG (stan na koniec 2010 r.)

- ▶ **Wydawnictwa zwarte** - (monografie, wydawnictwa zbiorowe, materiały konferencyjne, encyklopedie itd.) ponad 112 000 woluminów
- ▶ **Czasopisma** - (czasopisma naukowo-techniczne, czasopisma popularnonaukowe) - ponad 1 080 tytułów opracowanych roczników w około 33 000 woluminów. Na bieżąco prenumerowane są 193 tytuły, w tym 142 czasopisma polskie, 51 tytułów zagranicznych. Część czasopism jest dostępna w formie elektronicznej w ramach uczestnictwa GIG w konsorcjach Elsevier, Wiley i Springer
- ▶ **Normy** - ponad 14 000 egzemplarzy
- ▶ **Dokumentacje prac naukowo-badawczych** - zbiór liczy około 23 000 prac niepublikowanych
- ▶ **Opisy patentowe** - zbiór obejmuje ponad 180 000 opisów i w postaci drukowanej jest zbiorem zamkniętym. Główny Instytut Górnicztwa jako Regionalny Ośrodek Informacji Patentowej ma podpisaną umowę z Urzędem Patentowym na korzystanie z baz: Espace Preces, Espace Access, Espace Bulletin, gromadzonych na płytach CD
- ▶ **Baza ISIS-PW** - tworzona w Bibliotece Naukowej GIG, w której zarejestrowanych blisko 57 000 opisów bibliograficznych

Kryteria gromadzenia źródeł informacji w Bibliotece Naukowej GIG

- ▶ **Kryterium tematyczne**
- ▶ **Kryterium gromadzenia „na żądanie”**

Kryterium tematyczne - wspomaganie działalności naukowo-badawczej Instytutu

- ▶ **Biblioteka zapleczem merytorycznym dla pionu badawczego Instytutu**
- ▶ **Profil gromadzonych zbiorów zgodny z obszarami działalności naukowo-badawczej i badawczo-usługowej Instytutu:**
  - **górnictwo i geoinżynieria**
  - **zrównoważone systemy energetyczne**
  - **inżynieria środowiska i zrównoważone zarządzanie zasobami środowiska**
  - **badania odporności obiektów technicznych na działanie drgań mechanicznych**
  - **bezpieczeństwo pracy w przemyśle**
  - **inżynieria materiałowa**
  - **badania socjoekonomiczne**
  - **ocena zgodności**

Kryterium tematyczne – języki informacyjno-wyszukiwawcze wykorzystywane w ocenie treści i przydatności źródeł

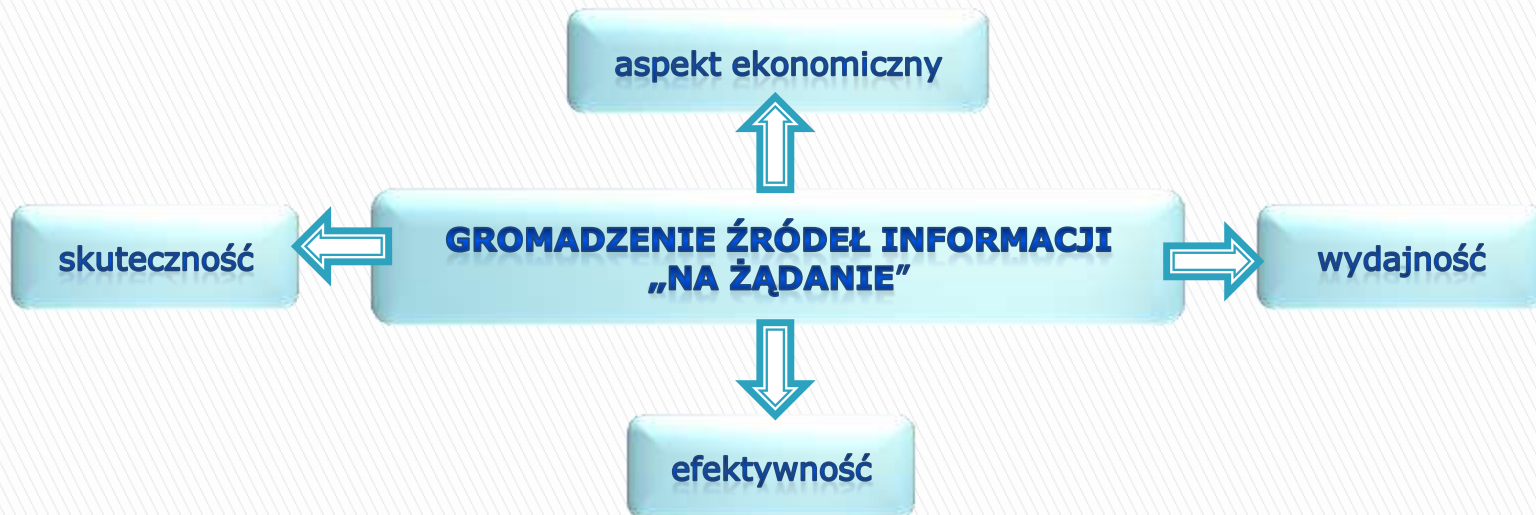
- ▶ **Słowa kluczowe** – opis rzeczowy wydawnictw zwartych i ciągłych oraz prac naukowo-badawczych
- ▶ **Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna** - opis rzeczowy wydawnictw zwartych i ciągłych (wykorzystywana do 1997 r.) oraz materiałów rejestrowanych w bazie ISIS-PW (wykorzystywana w latach 1976-1986)
- ▶ **Klasyfikacja tematyczno-dziedzinowa** – zastosowanie w bazie ISIS-PW do wyboru tematu głównego publikacji
- ▶ **Język deskryptorowy** - zastosowanie w bazie ISIS-PW do szczegółowej charakterystyki rzeczowej indeksowanych publikacji. Brak słownika - rezygnacja w 2004 r. z wykorzystywania Tezaurusu Górniczego (Katowice, 1972) z powodu utraty aktualności i czytelności [3]. Wykorzystywanie indeksu bazy, zawierającego deskryptory oraz zaktualizowanego w 2009 roku alfabetycznego wykazu askryptorów

Kryterium gromadzenia źródeł informacji „na żądanie”

- ▶ Gromadzenie „na żądanie” jako proces wspomagania określonych tematów badawczych prowadzonych przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne Głównego Instytutu Górnictwa [12]

Korzyści płynące ze stosowania kryterium

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [12].

Literatura

- ▶ [1] Badura S., Kabela K.: Biblioteka Naukowa Głównego Instytutu Górnictwa. „Przegląd Górniczy” 1976 nr 12 s. 560.
- ▶ [2] Banasik H.: Działalność Biblioteki Naukowej Głównego Instytutu Górnictwa. „Prace Naukowe GIG. Górnictwo i Środowisko” 2003 nr 2 s. 83-90.
- ▶ [3] Bemke M.: Bibliograficzna baza danych z zakresu górnictwa węgla kamiennego i inżynierii środowiska. „Zagadnienia Informacji Naukowej” 2009 nr 2 s. 37-50.
- ▶ [4] Biblioteka na miarę wielkiego przemysłu. [Rozmowa z dyrektorem Biblioteki Głównego Instytutu Górnictwa]. „Przegląd Techniczny” 1961 nr 41 s. 7.
- ▶ [5] Historia i teraźniejszość. 60-lecie Głównego Instytutu Górnictwa. 80-lecie Kopalni Doświadczalnej „Barbara”. Praca zbiorowa pod red. Józefa Dubińskiego. [Katowice, 2005].
- ▶ [6] Informator o działalności informacyjnej w górnictwie. Katowice, 1974.
- ▶ [7] Kidybiński A., Chładzyński W., Goździk A.: Informacja naukowo-techniczna i działalność wydawnicza Głównego Instytutu Górnictwa. „Budownictwo Węglowe. Projekty –Problemy” 1985 nr 3-4 s. 58-62.
- ▶ [8] PN-EN ISO 9001:2009. *Systemy zarządzania jakością. Wymagania.*
- ▶ [9] Wewnętrzna dokumentacja systemowa Zintegrowanego Systemu Zarządzania Głównego Instytutu Górnictwa. [prace niepublikowane].
- ▶ [10] Zarys rozwoju Instytutu Naukowo-Badawczego PW. „Przegląd Górniczy” 1948, nr 5-6, s. 489.
- ▶ [11] Zarządzenie Ministra Górnictwa z dnia 24 kwietnia 1950 r. w sprawie utworzenia Głównych Instytutów: Górnictwa, Naftowego i Torfowego (Monitor Polski Nr 62 poz. 722).
- ▶ [12] Zielińska M.: Biblioteka Naukowa Głównego Instytutu Górnictwa. [W:] Przewodnik po zasobach informacyjnych Górnośląskiego Konsorcjum Bibliotek Naukowych. Pod red. B. Zajączkowskiej. Katowice: Wydaw. Uczelniane Akademii Ekonomicznej 2000, s. 63-79.
- ▶ Dokumentacja fotograficzna: Archiwum Głównego Instytutu Górnictwa oraz Agencji Reklamowej Fiolet (www.fiolet.pl)

G I G

Dziękuję za uwagę

CZŁOWIEK – PRZEMYSŁ – ŚRODOWISKO